

ZUŠ OPEN

za podpory
NADAČNÍ FOND
Magdaleny
KOŽENÉ

Výroční zpráva Nadačního fondu Magdaleny Kožené a projektu ZUŠ Open 2022

1. O Nadačním fondu

V roce 2016 se operní pěvkyně Magdalena Kožená rozhodla osobně podpořit základní umělecké školy v České republice založením nadačního fondu, jehož posláním je cílená podpora budování pozice ZUŠ jako prestižního a unikátního systému moderního uměleckého vzdělávání, systematicky přispívat k dalšímu růstu uměleckých talentů a podpořit ZUŠ v jejich uměleckých a nadstavbových aktivitách. Spolupatronem fondu je generální ředitel České filharmonie David Mareček.

Hlavní aktivitou nadačního fondu je organizování celostátního festivalu základních uměleckých škol ZUŠ Open.

Nadační fond má za cíl:

- prostřednictvím projektu ZUŠ Open zviditelnit systém ZUŠek, práci a úspěchy škol jak na celostátní úrovni, tak v rámci regionů, posílit respekt společnosti vůči školám a přiblížit je co nejvíce veřejnosti, umožnit školám prezentaci své práce ve spolupráci s profesionálními umělci a kulturními institucemi;
- představit ZUŠky nejen jako prostředí pro vyhledávání, rozvoj a podporu dětských talentů, ale také jako bezpečné prostředí pro děti s potřebou realizovat se v uměleckých oborech bez ohledu na jejich handicap či socioekonomický původ;

- podporovat ZUŠky při vytváření vlastních projektů a podpořit jejich komunikaci s rodiči, zřizovateli škol a veřejností, posílit potenciál činnosti ZUŠek v rámci sociálního přesahu a výchovy mladé generace ke společenské odpovědnosti na celostátní úrovni;

2. O ZUŠ a ZUŠ Open

V České republice je podle posledních údajů 507 ZUŠek, ve kterých studuje téměř čtvrt milionu žáků. O jejich vzdělávání se stará okolo 13 000 pedagogů, přičemž mnozí z nich jsou i aktivními profesionály ve svém uměleckém oboru. **Zájem o umělecké vzdělávání neustále narůstá** – počet žáků ve školách za posledních 10 let vzrostl o 12 %. Žáci se vzdělávají ve 4 oborech: v hudebním (65 % žáků), ve výtvarném (20 % žáků), v tanečním (11 % žáků) a v literárně-dramatickém (4 % žáků). Novinkou posledních let je multimediální obor a oddělení nových médií, kterým disponuje několik desítek škol.

„ZUŠky považuji za skvělé odrazové můstky. Pro mnoho dětí to je místo, kde rozvinou svůj talent, naváží přátelství a začnou rozumět i sami sobě.“ **Jan Kodet, tanečník a choreograf**

Na startu našich snah bylo cílem otevřít ve společnosti debatu o důležitosti uměleckého vzdělávání a jeho pozitivní roli pro rozvoj dětské osobnosti. Záhy se projevilo, že síla základních uměleckých škol spočívá nejen v kvalitě a pestrosti samotného vzdělávacího procesu, ale také ve společné prezentaci škol a jejich vzájemné inspiraci. V mnoha regionech spolu školy nikdy nespolupracovaly. Systém financování a soutěží je stavěl do rolí konkurentů. Díky festivalu se tato situace pozitivně mění, školy navazují spolupráci, což má nenahraditelný význam jak pro ně, tak i pro kulturní a společenský život regionů.

V rámci festivalu již také pevně zakotvily akce spojené tématem **ZUŠ Open pomáhá**. Tato linie programů upozorňuje na další přínos „zušek“ naší společnosti – výchovu mladé generace ke společenské odpovědnosti prostřednictvím aktivit s morálním přesahem: benefičních akcí, programů pro nemocnice, seniory, dětské domovy... Navázali jsme spolupráci s Charitou České republiky a řadou dalších neziskových organizací s cílem pomáhat.

3. Celostátní festival ZUŠ Open 2022

V pořadí šestý ročník celostátního festivalu základních uměleckých škol ZUŠ Open vyzdvihl přínos a význam uměleckého vzdělávání, které má zároveň obrovskou moc spojovat jednotlivce i celou společnost. Je také prostředkem k budování nejen tvořivosti, ale i komunikace a živých vztahů. To vše má v dnešní době, s ohledem na její problémy i často virtuální vztahy, velký význam. **ZUŠ Open 2022 se uskutečnil v termínu 22. – 29. května 2022 a představil více než 300 akcí ve veřejném prostoru, často realizované ve spolupráci s předními českými umělci a kulturními institucemi a festivaly, jako je MHF Pražské jaro, Smetanova Litomyšl, Maraton hudby Brno. K jejich realizaci se připojili např. Karlovarský symfonický orchestr, Janáčkova filharmonie, Národní galerie a další.**

V roce 2022 se festival symbolicky otevřel 12. května na pražské Kampě programem připraveným u příležitosti zahájení Mezinárodního hudebního festivalu **Pražské jaro**, na kterém se představili žáci ZUŠ z různých koutů republiky.

V rámci festivalu se realizovalo mnoho již programů, které již můžeme nazvat tradičními. Žáci základních uměleckých škol Středočeského kraje se opět společně představili na zámku Liteň u Berouna. Dne 22. května zde návštěvníkům nabídli program plný hudby, tance i výtvarné tvorby. Karlovarské ZUŠky 25. května rozezněly na hudebně tanečním programu **GALA KOLONÁDA** společně s Karlovarským symfonickým orchestrem Mlýnskou kolonádu. **Sdružení základních uměleckých škol Moravskoslezského kraje Múza** připravilo v rámci 9. ročníku festivalu „MUZIÁDA 2022“ na 26. května v sále Domu kultury města Ostravy společný koncert Janáčkovy filharmonie Ostrava a žáků základních uměleckých škol Moravskoslezského, Olomouckého a Zlínského kraje...

Proběhlo ale i mnoho velmi kreativních individuálních programů škol využívajících možností míst, kde působí: oslava kulatého výročí nejstaršího mostu na Moravě odehrávající se přímo na něm, komponovaný program všech oborů na téma *Byliny* v bylinářské zahradě jihočeského zámku, oživení prostor bývalé papírny uměním po dobu čtyř dní, dva programy se odehrávaly ve vlaku, jablonecká zuška se na jeden den „vystěhovala“ na náměstí, na několika místech děti obsadily památky a staly se nejen průvodci návštěvníků, ale zpestřily prohlídkové trasy uměním, Vysokým Mýtem proběhla štafeta umění, hned v několika městech se uskutečnily průvody, „odpremiérovalo“ se několik muzikálů, divadelních a tanečních představení, filmů... Jako v každém ročníku zušky opět hýřily kreativitou a chutí prezentovat své umění.

V rámci série programů „**ZUŠ Open pomáhá**“ se po celé republice uskutečnila řada charitativních akcí i umělecká vystoupení na místech, kde pro živé umění běžně není prostor. Mnohé ZUŠ od počátku válečného konfliktu pořádaly i benefiční koncerty pro Ukrajinu a daly ve svém programu na ZUŠ Open prostor i ukrajinským dětem. Další programy se realizovaly například v domovech seniorů nebo zdravotnických zařízeních. Dne 23. května se uskutečnil v kostele sv. Františka a kláštere Rytířského řádu Křižovníků s červenou hvězdou rozsáhlý charitativní program **Po stopách sv. Anežky České**, na kterém vystoupili žáci a pedagogové základních uměleckých školy hl. města Prahy, školy Jaroslava Ježka, konzervatoře Jana Deyla a Dívčí katolické školy ve prospěch chráněné dílny Inspirace. Mimořádnou akcí byl také projekt **ZUŠ Open pomáhá v Dětské psychiatrické nemocnici v Opařanech**. Místo obvyklých dárek pacientům a jejich rodinám přinesli malí umělci na jedno odpoledne a večer rozptýlení v podobě nejrůznějších koncertů, cirkusové dílny, výstavy i pikniku v parku. Program završil koncert v kostele sv. Františka **Xaverského**. Dne 29. května se pak uskutečnil společný program základních uměleckých škol Královohradeckého i Pardubického kraje **ZUŠ Open v Neratově**, který podpořil pokračování rekonstrukce tohoto výjimečného místa.

Symbolickým vyvrcholení letošního festivalového programu byl společný celodenní program ZUŠ z nejrůznějších koutů republiky 28. května v Praze ve **Valdštejnské zahradě Senátu Parlamentu ČR**, který se konal pod osobní záštitou jeho předsedy, pana Miloše Vytrčila. Zdarma byl přístupný bohatý program hudebních a tanečních vystoupení i nejrůznějších dílniček a workshopů pro děti. Ve večerních hodinách zazněl v provedení spojených pěveckých sborů a orchestrů ZUŠ, v čele s dirigentem Janem Kučerou, *Missa brevis* J. Pavlici a skladba *Modlitba pro budoucnost* Tomáše Kača. Vzácnými hosty večerního koncertu byli mladí umělci z Ukrajiny a operní pěvec Roman Janál.

Stejně jako v předchozích letech se vybraných akcí tentokrát v Ústeckém kraji zúčastnila i patronka ZUŠ Open **Magdalena Kožená** a osobně tak podpořila práci žáků ZUŠ i jejich pedagogů.

I po oficiálním skončení festivalu program ZUŠ Open ještě pokračoval na festivalech **Smetanova Litomyšl** nebo **Maraton hudby Brno**. V rámci linky ZUŠ Open pomáhá se realizovalo i několik adventních programů.

Naše systematická snaha o podporu uměleckého vzdělávání měla přesah i do mezinárodní spolupráce. V rámci uzavření **Českého předsednictví v Radě EU budou ve dnech 5. a 6. prosince 2022** vybrané

soubory a sólisté ze základních uměleckých škol v dramaturgii připravené vedením festivalu ZUŠ Open prezentovali své umění v Evropském parlamentu a uzavíraly i Evropskou konferenci mladých. Součástí těchto vystoupení bylo i veřejné slyšení v EP a **představení ZUŠ jako unikátního systému v EU**.

Přehled všech akcí realizovaných v rámci festivalu najdete v sekci Program/Archiv 2022 na stránkách projektu www.zusopen.cz.

4. Organizace ZUŠ Open 2022 a koordinace příprav

Do šestého ročníku jsme vstupovali s obavami, jakým omezením budou muset nejen školy, ale živá kultura celkově čelit. Tyto obavy sdíleli i ředitelé škol při četných on-line setkáních, při kterých ředitelka festivalu Irena Pohl Houkalová velmi aktivně komunikovala v rámci všech krajů ČR. Pozitivním přínosem pandemie bylo utužení vzájemné partnerské spolupráce s AZUŠ ČR.

To, co nikdo nečekal, bylo vyostření politického napětí a napadení Ukrajiny. Pokud lze vůbec hovořit o nějakém pozitivním momentu této události, pak byl bezpochyby v tom, že pandemie byla zapomenuta a školy se s velkou energií pustily do příprav programů velmi často zaměřených na podporu Ukrajiny. I my jsme se k tomu pokusili přispět: na webových stránkách jsme otevřeli samostatnou sekci propagující tyto akce, sdíleli jsme materiály ulehčující komunikaci s ukrajinskými dětmi, do akcí, jichž jsme byli pořadatelem, jsme zapojili ukrajinské umělce.

Další velkou novinkou loňského ročníku bylo oficiální připojení festivalu ZUŠ Open k Mezinárodnímu týdnu uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby, se kterým jsme se termínově prolínali. Tuto aktivitu odstartovalo již v roce 2010 UMESCO, v rámci ČR je organizuje NIPOS ARTAMA.

Z hlediska praktických příprav nadační fond připravil stejně jako v předchozích letech pro zapojené školy na webových stránkách festivalu balíček grafických šablon pro přípravu vlastních propagačních materiálů. Vybraným školám byly zdarma poskytnuty propagační bannery. Především těm, které se zapojily do společných krajských akcí. A pak také těm, které jsme pro vysokou kvalitu či originalitu programů chtěli podpořit silnější propagací.

Celostátní festival ZUŠ Open finančně zaštil všechny společné produkce škol. Tým Nadačního fondu se naplno věnoval též podpoře propagace všech akcí škol a stal se stejně jako v předchozích letech garantem a dramaturgem společných programů za aktivní spolupráce s vedením jednotlivých ZUŠek. S vedením měst a krajů se podařilo vyjednat adekvátní podmínky pro přímou finanční podporu školám při realizaci jejich produkcí. Podpořit školy v možnostech realizace vlastních projektů s oporou ve veřejných zdrojích je zároveň jedním z hlavních cílů festivalu i do budoucích let.

Samostatným tématem se stala podpora vzdělávání dětí se zdravotním handicapem či ze sociálně znevýhodněných rodin. Umělecké vzdělávání dostupné i pro děti, které jsou ohroženy studijním neúspěchem nebo limitovány zdravotním handicapem, jim může umožnit zažití úspěchu, perspektivu plnohodnotnějšího života a seberealizace.

5. Další aktivity nadačního fondu

Nadační fond Českého rozhlasu a Český rozhlas – Radiožurnál ve spolupráci s Nadačním fondem Magdaleny Kožené spustil nefinanční sbírku „Kdyby tisíc klarinetů“. Sbírkou je určena všem dětským hudebníkům, pro jejichž rodinu je pořízení hudebního nástroje nad možnosti rodinného rozpočtu. Sbírkou funguje na principu propojení dárců a dobrovolníků na platformě www.kdybytisicklarinetu.cz. Dárci zde mohou nabídnout nový hudební nástroj nebo použitý hudební nástroj, který tak získá šanci na svůj druhý život.

Magdalena Kožená se stala patronkou této sbírky společně s Jiřím Suchým, autorem slavného filmu a původně divadelní hry, jejíž titul si sbírka vypůjčila. K podpoře projektu se přidala řada dalších významných uměleckých osobností.

6. Ohlasy a komunikace projektu ZUŠ Open 2022

Komunikační kampaň VI. ročníku projektu se v letošním roce soustředila nejen na prezentaci akcí jednotlivých základních uměleckých škol (ZUŠ), ale opět bylo jejím cílem upozornit na nezastupitelnou roli uměleckého vzdělávání. Kampaň pokrývala na celostátní i regionální úrovni různé druhy **tištěných médií, TV, rádia i on-line médií**. Celkem bylo v rámci komunikace vydáno **14 tiskových zpráv** (včetně regionálních mutací) a bylo vydáno či odvysíláno více jak **350 článků, rozhovorů, reportáží a pozvánek**. Jednotlivým akcím se opakovaně věnovaly pořady **České televize** v čele s *Událostmi*, *Událostmi v kultuře* a *Zprávičkami*. Informace o akcích ZUŠ Open přinesly jednotlivé celoplošné i regionální stanice **Českého rozhlasu**.

O průběhu letošního ročníku informovaly celostátní i regionální deníky (např. **Právo, MF Dnes, Metro, Deník**), týdeníky **Mladý svět, 5+2**, či média zaměřená na rodiče s dětmi, například **Miminko, S dětmi v Praze** atd. O průběhu ZUŠ Open referovala například i **TV NOVA, Televize Seznam** a některé regionální TV stanice a celá řada rádií jako například **Classic Praha, Expres FM, Proglas, Rádio Z, Kiss, Impuls**. Pozornost aktuálnímu ročníku věnovala i odborná média zaměřená na umění či vzdělávání (**Harmonie, Klasikaplus.cz, Operaplus.cz, Divadlo.cz, Scena.cz** a řada dalších).

Hlavním mediálním partnerem festivalu ZUŠ Open byla opět **Česká televize** (odvysílala celkem 30 spotů) a **Český rozhlas** (vedl celkem 50 spotů na celoplošných stanicích). Součástí mediálního mixu byla i **outdoorová kampaň**, která se zaměřila na podporu regionálních akcí. Hlavním nástrojem komunikace se školami byly webové stránky projektu www.zusopen.cz a newslettery. Důležitý kanál pro komunikaci nejen se ZUškami, ale i veřejností představují facebookový a instagramový profil ZUŠ Open. Webové stránky festivalu za uplynulý rok zaznamenaly **118 056** zobrazení.

ZUŠ Open využívá od prvního ročníku ke komunikaci **logo a grafické pojetí Tobiáše Grölicha**, které klade důraz na hravou barevnost. Logo je dobře využitelné jak k celostátní imageové kampani, tak k propagaci jednotlivých akcí ZUŠek.

7. Tým nadačního fondu pracuje ve složení:

Celostátní festival ZUŠ Open 2022:

Irena Pohl Houkalová – ředitelka festivalu ZUŠ Open
Martina Svobodová – koordinátorka
Zuzana Minaříková – podpora produkce
Silvie Marková – marketing a PR
Zdeňka Hanáková – fotografie

Správní rada Nadačního fondu pracuje od prosince 2022 ve složení:

David Dittrich – předseda správní rady pověřen řízením fondu

Jana Fialová

Ivona Křivánková

Helena Čacká

Jindřiška Kudrlová

David Mareček

Petr Ostrý

8. Financování celostátního festivalu ZUŠ Open a Akademie MenART a partnerské spolupráce

Činnost Nadačního fondu Magdaleny Kožené je zajištěna jak z privátních zdrojů, tak také z veřejných zdrojů – dotačních programů, ale i z příspěvků individuálních dárců.

Celostátní festival **ZUŠ Open** dále podporují společnosti:

AŽD, Centrální depozitář cenných papírů, Erste Private Banking České spořitelny, Aveton, Veolia, Pražské vodovody a kanalizace a OSA.

Speciální poděkování za spolupráci patří Asociaci základních uměleckých škol, MHF Pražské jaro, Národnímu festivalu Smetanova Litomyšl, Svazu měst a obcí

Produkce ZUŠ Open v Praze podpořilo **hlavní město Praha a Senát Parlamentu ČR.**

Hlavními mediálními partnery jsou: Česká televize a Český rozhlas

speciální poděkování:

Česká filharmonie, MHMP, MHF 13 měst Centus Moraviae, TIC Brno, festival Mozartovy děti, Karlovarský symfonický orchestr, Z. S. MAS – Radbuza, Unie českých pěveckých sborů, Struny dětem v Minoru, ZUŠKA?ZUŠKA!, MÚZA MSK, Noc kostelů, Smart Communication, VIZUS Internet partner

Děkujeme všem partnerům a podporovatelům, bez jejichž podpory by nebylo možné rozvíjet aktivity Nadačního fondu a realizovat festival ZUŠ Open!